

- මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,
 - බෝග වගාවේ පසු අස්වනු හානිය නිර්වචනය කිරීමටත්,
 - පසු අස්වනු හානිය කෙරෙහි බලපාන පෙර අස්වනු සාධක හා පසු අස්වනු සාධක හඳුනාගැනීමටත්,
 - පසු අස්වනු හානිය සිදුවන අවස්ථා පිළිවෙලින් නම් කිරීමටත්,
 - පසු අස්වනු හානි නිසා සිදුවන අවාසි හඳුනා ගැනීමටත්,
 - පෙර අස්වනු සාධක හා පසු අස්වනු සාධක කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රමවේද විස්තර කිරීමටත්,
 - විවිධ අවස්ථාවල දී සිදුවන පසු අස්වනු හානි අවම කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රම ශිල්ප අත්හදා බැලීමටත්,
 - පසු අස්වනු හානි වැළැක්වීමෙන් ඇති වන ප්‍රතිලාභ විස්තර කිරීමටත්
- නිපුණතාවය ලැබෙනු ඇත.

එළවළු වෙළඳසැලක හෝ සති පොළක දෛනික කටයුතු අවසන් වූ පසු එම ස්ථාන වලින් ඉවත් කරන දෑ අතර පරිභෝජනයට නුසුදුසු එළවළු සහ පළතුරු ප්‍රමුඛ කෘෂි නිෂ්පාදන තිබීම සුලභ දසුනකි.

ඉවත දමනු ලබූ එළවලු තොගයක්

එමෙන් ම දඹුල්ල, මීගොඩ, වේයන්ගොඩ, කැප්පෙට්පොල හා තඹුන්තේගම ආදී නගරවල පිහිටුවා ඇති ප්‍රධාන කෘෂි ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන හා කොළඹ පිටකොටුවේ මැනිං වෙළෙඳ පොළේ දී ද විශාල වශයෙන් හානියට පත් වූ බෝග අස්වනු ඉවත් කිරීම දෛනික ව සිදු වේ.

බෝගයක අස්වනු නෙළීමෙන් පසු එය පාරිභෝගිකයා අතට පත්වීමට පෙර එම අස්වනු වලට සිදුවන හානි පසු අස්වනු හානි ලෙස හැඳින්වේ. මෙම හානි අතර අස්වැන්නේ බර අඩු වීම, යාන්ත්‍රික හානි, පසු අස්වනු රෝග, මේරීම

හෙවත් වෘද්ධ භාවයට පත් වීම ආදිය වැදගත් වේ.

සංවර්ධනය වූ රටවල සිදුවන 10% පමණ වූ පසු අස්වනු හානිය සමඟ හා සසඳන විට ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල එය 20% - 40% වැනි ඉහළ අගයක් ගන්නා බව නිරීක්ෂණය වී ඇත.

පසු අස්වනු හානිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ වැදගත්කම

- ගොවියාගේ බෝග නිෂ්පාදනවල විකුණුම් මිලක් පාරිභෝගිකයා විසින් වෙළෙන්දාට ගෙවිය යුතු මිලක් අතර පරතරය වැඩි වීමට හේතුව පසු අස්වනු හානියයි.
- පසු අස්වනු හානි නිසා පාරිභෝගිකයා අතට පත්වන බෝග නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මය අඩු වන අතර සැපයෙන ප්‍රමාණය ද අඩු වේ.
- පසු අස්වනු හානිය නිසා කෘෂි කර්මාන්තය සඳහා භාවිත කරනු ලබන භූමිය, ශ්‍රමය හා ප්‍රාග්ධනය ආදී යෙදවුම් විශාල ප්‍රමාණයක් අපතේ යයි.

4.1 පසු අස්වනු හානිය කෙරෙහි බලපාන සාධක

ගොවිපොළෙහි නිෂ්පාදනය වන අස්වැන්න සුරක්ෂිත ව පාරිභෝගිකයා අතට පත් කිරීම කෙරෙහි අපගේ අවධානය යොමු විය යුතු ය. බෝග නිෂ්පාදනයක පසු අස්වනු හානිය කෙරෙහි, අස්වනු නෙළීමෙන් පසු සිදු කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් මෙන්ම බෝග වගා ආරම්භයේ සිට අස්වනු නෙළන තෙක් සිදු කරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් සහ වෙනත් තත්ත්ව ද බලපෑම ඇති කරයි.

මේ අනුව පසු අස්වනු හානිය සඳහා බලපාන සාධක ප්‍රධාන කාණ්ඩ දෙකක් යටතේ විස්තර කළ හැකි ය.

- පෙර අස්වනු සාධක
- පසු අස්වනු සාධක

4.1.1 පෙර අස්වනු සාධක

බෝගයේ වගා ආරම්භයේ සිට අස්වැන්න නෙළා ගන්නා තෙක් අස්වැන්න කෙරෙහි බලපාන සාධකයි. ඒවා පසු අස්වනු හානිය කෙරෙහි සෘජුව ම බලපෑම් ඇති කරයි. එම සාධක පහත සඳහන් වේ.

- බෝග තෝරා ගැනීම
ප්‍රදේශයට, දේශගුණයට හා අපේක්ෂිත අරමුණු වලට ගැලපෙන පරිදි බෝග තෝරා ගත යුතු ය.

උදා :-

- වියළි කලාපයේ වගා කරනු ලබන කර්තකොළොම්බන් අඹ ප්‍රභේදය මගින් එම ප්‍රදේශයේ දී නියමිත අඹ අස්වැන්නක් ලබා දෙයි. එහෙත් තෙත් කලාපයේ දී මෙම ප්‍රභේදය වගා කළ විට නියමිත ගුණාත්මක අඹ අස්වැන්නක් නොලැබේ.

මේ අයුරින් ගුණාත්මක ලක්ෂණ පවත්වා ගැනීම පිණිස දේශගුණික කලාප සඳහා සුදුසු ප්‍රභේද තෝරා ගැනීම වැදගත් වේ.

- ගුණාත්මක රෝපණ ද්‍රව්‍ය භාවිතය

නිරෝගී රෝපණ ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් නිරෝගී වගාවක් ඇති කළ හැකි ය.

උදා :- ඉඟුරු වගාවේ දී රෝග කාරක අඩංගු රෝපණ ද්‍රව්‍ය භාවිතය නිසා රෝග ව්‍යාප්තවන අතර අස්වනු හානිය ද සිදු වේ. එමෙන්ම ආසාදිත අස්වැන්නේ ගුණාත්මක බව ද අඩු ය.

- ජල සම්පාදනය

ජලය හිම වීම නිසා දෙඩම්වල යුෂ අඩු වීම හා පෝෂිත සන වීමත් ජල සම්පාදනය හෝ වර්ෂාව වැඩි වීම නිසා පලා වර්ග හා කොළ එළවළු නරක් වීමත් පහසුවෙන් කැඩෙන සුළු වීමත් සිදුවේ. වියළි කාලයකට පසුව තක්කාලි හා අර්තාපල් වගාවකට ජලය වැඩි පුර ලැබුණ හොත් ගෙඩි හෝ අල පැලේ. වැඩි පීඩනයක් යටතේ ජලය සැපයීම නිසා මාංශල කොටස් සහිත අස්වනු වලට හානි සිදු වේ.

පැලීමට ලක්වූ තක්කාලි ගෙඩියක්

- පොහොර යෙදීම

නුසුදුසු ආකාරයට බෝගවලට පොහොර යෙදීම ද අහිතකරය. අස්වනු නෙළීමට ආසන්නව අර්තාපල් වගාවට නයිට්‍රජන් පොහොර යෙදීමෙන් අලයේ අභ්‍යන්තර කොටස් නරක් වේ. පෝෂක උග්‍රතාවද අස්වනු හානියට බලපායි. බෝරොන් උග්‍රතාව නිසා පැපොල් ගෙඩිවල ගැටිති ඇති වේ. කැල්සියම් මූල ද්‍රව්‍යයේ අසමතුලිතතාව නිසා තක්කාලි ගෙඩි අග කුණු වේ. මේ නිසා ඒවා කල් තබා ගැනීමේ හැකියාව හා වෙළෙඳපොළ අගය අඩු වේ.

- පළිබෝධ

වගා කාලය තුළ එම බෝගයට හානි කරන පළිබෝධ නිසා ද අස්වැන්නට හානි වේ. දිලීර රෝගවලට ගොදුරු වූ මාළු මිරිස්, කැරට් වැනි බෝග ද ඉල් මැස්සාගේ හානියට ලක් වූ කරවිල කුලයේ බෝග අස්වනු ද අපතේ යයි. මයිටා හානියට ගොදුරු වූ පොල් වගාවේ අස්වනුවල වෙළෙඳපොළ අගය අඩු වේ.

දිලීර ආසාදනයට ලක් වූ කැරට් අල

- පාංශු සාධක

බෝගයකට ගැලපෙන පසක් තෝරා ගැනීම හෝ පසේ වයනය, ව්‍යුහය හා ගැඹුර වැනි සාධක බෝගයට ගැලපෙන පරිදි සකස් කර ගැනීම සිදු කළ යුතු ය. අල බෝග සඳහා සැහැල්ලු, ගැඹුරු පසක් තෝරා ගත යුතු ය. ගල් බොරළු බහුල පසක කැරට් වගා කිරීමේ දී අක්‍රමවත් බෙදීම් සහිත අල ඇති වේ.

- කෘෂි රසායන භාවිතය

බෝග වගාවේ දී යොදන කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය අතර වර්ධක හෝර්මෝන මෙන් ම පළිබෝධ නාශක ද බහුල ව ඇත. මෙයින් වර්ධක හෝර්මෝන ලෙස අන්තාසි වගාවේ, මල් හට ගැනීම උත්තේජනය සඳහා යොදන එතිලීන් වැඩිපුර යෙදීමෙන් එල කඩා වැටීම සිදු වේ. නිර්දේශිත කාල සීමාව නොසලකා අස්වනු නෙළීමට ආසන්නව පළිබෝධ නාශක යෙදීමෙන් ඒවායේ ශේෂ අස්වනුවල තැන්පත් වීම නිසා එහි ගුණාත්මයට හානි සිදු වේ.

- කාලගුණික සාධක

- වර්ෂාපතනය

අස්වනු නෙළන අවස්ථාවේ හෝ අස්වනු නෙළීමට ආසන්න ව වර්ෂාවට ගොදුරුවීම නිසා

- වී වගාවේ අස්වනු දුර්වර්ණ වී වෙළෙඳ අගය අඩු වේ.
- එළවළු හා පලතුරු වල මාංශල බව වැඩි වීමෙන් යාන්ත්‍රික හා පළිබෝධ හානිවලට පහසුවෙන් ගොදුරු වේ.
- පලා එළවළු තැලීමට හා කුණු වීමට ලක්වේ.
- මල් පිපෙන හා එල දරන අවස්ථා වේ අධික වර්ෂාවට ගොදුරු වීමෙන් නියමිත හැඩයෙන් වෙනස් වූ එල ලැබීම සිදු වේ.

- උෂ්ණත්වය

බොහෝ බෝගවල එල මේරීමට මෙන් ම ඒවායේ ගුණාත්මයට ද උෂ්ණත්වය බලපායි. උෂ්ණත්වය අඩු වූ විට රසය වෙනස් වේ. විශේෂයෙන් පළතුරු බෝග උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකි ය. උෂ්ණත්වය වැඩි වීම නිසා තක්කාලි ගෙඩිවල රතු පැල්ලම් ඇති වේ. ඒ ඒ බෝග හා බෝග ප්‍රභේදවලට පැවතිය යුතු උෂ්ණත්ව පරාස තුළ වගා කිරීමෙන් ඒවායේ අස්වැන්නේ ප්‍රමාණාත්මක මෙන් ම ගුණාත්මක අගයද වැඩි වේ. පැපොල් වගාව 28C⁰ - 35 C⁰ උෂ්ණත්ව පරාසය ඇති ප්‍රදේශවල වගා කිරීමෙන් රසය වැඩි වේ.

- ආලෝකය

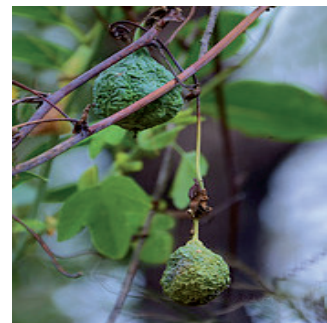
අහසෙහි වලාකුළු ඇති විට දොඩම්වල රසය අඩු වේ. විලාඩ් අඹවල ආවේණික පැහැය ඇති වන්නේ හොඳින් ආලෝකය ලැබුනහොත් පමණි. සුර්යාලෝකය හොඳින් ලැබෙන අඹ අතු වල හට ගන්නා ගෙඩි වඩාත් රසවත් වන අතර, සෙවණ සහිත අතු වල හට ගන්නා ගෙඩි ඇඹුල් රසයකින් යුක්ත ය. අර්තාපල් ආකන්ද සුර්යාලෝකයට නිරාවරණය වුවහොත් ඒවා කොළ පැහැයට හැරේ. එම ආකන්ද ආහාරයට සුදුසු නැත.

ආලෝකයට නිරාවරණය වූ අර්තාපල් ආකන්ද

- සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාව

සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාව වැඩි වන විට එළවළු හා පලතුරු පහසුවෙන් රෝගවලට ගොදුරු වේ. ඒවායේ රසය ද අඩු වේ. සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාව අඩුවන විට වැල් දොඩම් ආදියේ එල හැකිලේ.

හැඩය වෙනස් වූ වැල්දොඩම්

- සුළඟ

අධික සුළඟ පරාගණයට බාධා කරයි. ඒ නිසා අස්වනු අඩු වේ. හැඩයෙන් වෙනස් එල හට ගනියි. අතු කඩා වැටීම හා නොමේරූ එල වැටීම සිදු වේ.

● **බෝග නඩත්තුව**

බෝග නඩත්තුව නියමිත ක්‍රමයට නොකිරීම නිසා පසු අස්වනු හානි සිදු වේ. ගෙවතු වගාවල දී එල ආවරණය නොකිරීම හා තේ වගාවේ කප්පාදු නොකිරීම නිසා අස්වනු අඩු වන අතර නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක බව වෙනස් වේ. වැල් දොඩම් වගාවේ දී හා මිදි වගාවේ දී ගුණාත්මක හා වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ගැනීම සඳහා කප්පාදුව හා පරාගණය අත්‍යවශ්‍ය වේ.

4.1.2 පසු අස්වනු සාධක

බෝගයක අස්වනු නෙළීමේ සිට එය පරිභෝජනය දක්වා ඇති ක්‍රියාවලියෙහි පියවර කිහිපයකි. ඒවා අනුපිළිවෙලින් පහත දැක්වේ.

- අස්වනු නෙළීම
- අස්වනු සැකසීම (පිරිසිදු කිරීම, තේරීම හා ශ්‍රේණි ගත කිරීම)
- අස්වනු ඇසිරීම
- අස්වනු ප්‍රවාහනය
- අස්වනු ගබඩා කිරීම
- අස්වනු අලෙවි කිරීම

ඉහත පියවර තුළ දී සිදු වන අස්වනු හානියට බලපාන සාධක පසු අස්වනු සාධක ලෙස හැඳින්වේ. මෙම සාධක ප්‍රධාන වශයෙන් ආකාර දෙකකි.

- අභ්‍යන්තර සාධක - බෝගයේ ශ්වසනය, උත්ස්වේදනය වැනි කායික ක්‍රියාවලි නිසා සිදුවන හානි.
- බාහිර සාධක -
 - අයහපත් දේශගුණික තත්ත්ව
 - පළිබෝධ හානි
 - අයහපත් පරිහරණ විධි

4.2 පසු අස්වනු හානි සිදුවිය හැකි අවස්ථා

අස්වනු නෙළීමේ සිට පරිභෝජනය දක්වා ඇති සෑම පියවරක දී ම ඉහත සඳහන් අභ්‍යන්තර සාධක හා බාහිර සාධක එකක් හෝ කිහිපයක් සෑම පියවරක දී ම ක්‍රියාත්මක වීම නිසා පසු අස්වනු හානිය සිදුවේ. එම එක් එක් පියවර වල දී සිදුවන අස්වනු හානි පහත විස්තර කෙරේ.

● **අස්වනු නෙළීමේ දී**

අස්වනු නෙළීම නිසි අන්දමින් සිදු නොකිරීම නිසා සිදු වන හානි පහත නිදසුන් මගින් දැක්විය හැකි ය.

අතින් අස්වනු නෙළීම

නියමිත පරිණත අවස්ථාවට පැමිණීමට පෙර අස්වනු නෙළීම නිසා

- ඒවායේ බර අඩු වේ.
- ආවේණික වර්ණය හා සුවඳ අඩු වේ. උදා:- අඹ, කෙසෙල්, තක්කාලි

පරිණත අවධියට පසුව අස්වනු නෙළීම නිසා

- තන්තුමය ස්වභාවය වැඩි වේ. උදා :- බණ්ඩක්කා, මෑ
- ධාන්‍ය අස්වනු හැලී යන අතර කරලේ දී ම පැළ වේ. උදා :- වී

අධික හිරු එළියේ අස්වනු නෙළීම නිසා අස්වනු මැලවීමකට ගොදුරු වේ. එබැවින් ඒවායේ සංයුතිය හා ස්වභාවය වෙනස් වේ. උදා :- පළා වර්ග

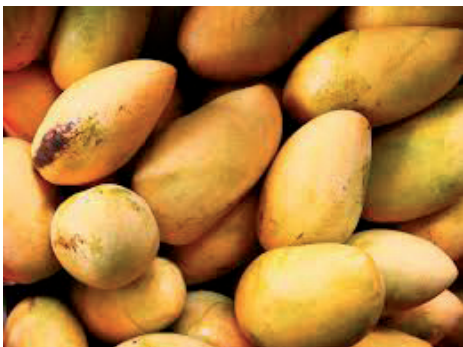
වර්ෂාව හෝ පින්ත ඇති විට අස්වනු නෙළීම නිසා, එවායේ ගබඩා කාලය අඩු වන අතර පහසුවෙන් රෝග වලට ගොදුරු වේ. උදා :- මිරිස්, මිදි, ස්ට්‍රෝබෙරි

එල බීමට කැඩීම නිසා ඒවාට තැලීම්, සිරිම්, ආදී යාන්ත්‍රික හානි සිදු වේ. ඒ හේතුවෙන් අකාලයේ ඉදීම හා රෝගවලට ගොදුරු වීම සිදු වේ.
උදා :- පැපොල්, අඹ,

නියමිත උපකරණ භාවිත නොකිරීම නිසා අස්වැන්නට මෙන් ම ශාකයට ද හානි සිදුවිය හැකි ය. උදාහරණ ලෙස දොඩම් අස්වනු නෙළීමට කප්පාදු කතුරක් (සෙකටියරය) වෙනුවට වෙනත් ක්‍රම භාවිතයෙන් එලදවට මෙන් ම ශාකයේ අතුවලට ද හානි සිදු වේ.

අස්වනු නෙළීමේ දී නටුවෙහි දිග නියමිත ප්‍රමාණයට නොතැබීම නිසා එලයට හානි සිදු වේ. උදා :- අන්නාසි

අස්වනු නෙළීමේ දී ඉවත් වන කිරි තැවරීම නිසා එලයේ පිළිස්සුම් ඇති වේ.
උදා :- අඹ

අඹ අස්වැන්නක්

නෙළන ලද අස්වනු ක්ෂේත්‍රයේ ගොඩ ගැසීමෙන් උෂ්ණත්වය වැඩි වීම නිසා ඇති වන ක්ෂේත්‍ර තාපය (**Field Heat**) හේතුවෙන් මාංශල එළවළු, පලතුරු හා අල බෝග අස්වනු රෝග කාරක ජීවීන් ගේ ආක්‍රමණවලට ගොදුරු වේ. උදා :- ගෝවා, අර්තාපල්, රාබු, කැරට්, මිදි

● අස්වනු පිරිසිදු කිරීමේ දී

අස්වනු සැකසීමේ පළමු පියවර අස්වැන්න පිරිසිදු කිරීමයි. මෙය නිසි අන්දමින් කළ යුතු ය. සමහර කෘෂි නිෂ්පාදන නිසි අයුරින් පිරිසිදු නොකිරීමෙන් ද ඇතැම් නිෂ්පාදන පමණට වඩා පිරිසිදු කිරීම නිසා හානියට පත්වේ. අඹ, පැපොල් ආදී පලතුරුවල තැවරි ඇති කිරි නිසි පරිදි ඉවත් නොකිරීමෙන් දිලීර ආසාදන ඇතිවිය හැකි ය. එමෙන්ම මඤ්ඤෙක්කා, අර්තාපල් ආදී අල බෝග පමණට වඩා පිරිසිදු කිරීම නිසා පිටත පෘෂ්ඨය තුවාල වේ. එවිට දිලීර ආසාදනය විය හැකි ය. එළවළු හා පලතුරු පිරිසිදු කිරීම සඳහා අපිරිසිදු ජලය භාවිතයෙන් ද රෝග ආසාදනය වී අස්වනු හානි සිදුවිය හැකි ය. උදා:- කැටට, රාබු

● තේරීම හා ශ්‍රේණිගත කිරීමේ දී

වෙළෙඳපොළට යැවීමට හෝ ගබඩා කිරීමට පෙර අස්වනු තේරීමකට හෝ ශ්‍රේණිගත කිරීමකට ලක් කළ යුතු ය. යාන්ත්‍රික හානි හා පළිබෝධ හානිවලට ලක් වූ අස්වනු එසේ නොවූ අස්වනු හා එකට ඇසිරීමෙන් හා ප්‍රවාහනයෙන් මුලු අස්වනු තොගයම විනාශ විය හැකි ය.

මේ අනුව

- කැඩුණු හෝ තැලුණු අස්වනු
- පළිබෝධ හානිවලට ගොදුරු වූ අස්වනු
- විවිධ ප්‍රමාණයෙන් හා හැඩයෙන් යුත් එල වෙන් කළ යුතු වේ.

අපනයනය කරන බෝග අස්වනු ඒ ඒ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල වන පරිදි ශ්‍රේණිගත කළ යුතු ය. එසේ නොවන අවස්ථාවල දී අස්වනු ප්‍රතික්ෂේප විය හැකි ය.

තක්කාලි තේරීම හා ශ්‍රේණිගත කිරීම සිදු කරන ආකාරය

● අස්වනු ඇසිරීමේ දී

බොහෝ විට ඒ ඒ බෝග සඳහා සුදුසු ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය භාවිත නොකිරීම නිසා ද එකම ඇසුරුම් තුළ විවිධ නිෂ්පාදන ඇසිරීම නිසා ද අස්වනු හානි සිදු වේ. එමෙන් ම ඇසුරුමක් තුළ නියමිත ප්‍රමාණය ඉක්මවා ඇසිරීම නිසා ද සිදු වන හානිය විශාල ය. ශ්‍රී ලාංකික ගොවීන් බහුල ව භාවිත කරනු ලබන ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය වන්නේ පොලිසැක් උර වේ. ඒවා තුළ පමණ ඉක්මවා ඇසිරීම නිසාද එකිනෙක තද වීම නිසා ද විශාල වශයෙන් අස්වනු තැලී හානි වේ.

● අස්වනු ප්‍රවාහනයේ දී

ශ්‍රී ලංකාවේ පසු අස්වනු හානිය බහුලව ම සිදුවන අවස්ථාවක් ලෙස ප්‍රවාහනය දැක්විය හැකි ය. බොහෝ විට ප්‍රවාහනය සඳහා යොදා ගන්නේ ඒ සඳහා උචිත නොවූ වාහන වේ. බෝග අස්වනු ප්‍රවාහනයේ දී දකින්නට ලැබෙන දුර්වලතා, කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

- නුසුදුසු ප්‍රවාහන ක්‍රම භාවිතය උදා: ට්‍රැක්ටර් ටේලර්, තට්ටු ලොරි ආදී විවෘත වාහනවල අස්වනු ප්‍රවාහන යේ දී හිරු එළිය වැදී රක් වීම, වර්ෂාවට තෙමීම, පක්ෂීන්ගේ හානියට ලක් වීම හා ඔවුන්ගේ මලද්‍රව්‍ය එකතු වීම සිදු විය හැකි ය.
- එළවළු හා පලතුරු ප්‍රමාණය ඉක්මවා පැටවීම නිසා ඒවා තැලීමට ලක් වේ.
- වාහනවලට පැටවීම හා බෑම නිසි පරිදි සිදු නොකිරීම නිසා ද තැලීම් පොඩි වීම් සිදු වේ.
- අපරික්ෂාකාරී ලෙස රිය ධාවනය නිසා ද අස්වනුවලට හානි සිදු වේ. හදිසි කිරිංග යෙදීමේ දී බහුල ව මෙය සිදු වේ.
- ප්‍රවාහනය කරන අස්වනු මත මිනිසුන් නිදාගෙන යාම මෙන්ම වාඩි වී යාම හේතුවෙන් ද ඒවා තැලීමට ලක් වේ.
- දුෂ්කර මාර්ග ඔස්සේ දිගු වේලාවක් ප්‍රවාහනය කිරීම නිසා ද අස්වනු හානි සිදුවිය හැකි ය. බොහෝ කොළ එළවළු හා පලතුරු මේ නිසා අපතේ යයි.
- සමහර අවස්ථාවල දී එකම වාහනයේ බෝග අස්වනු සමඟ ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය පොහොර ආදිය ද ප්‍රවාහනය කිරීම නිසා බෝගවල අස්වනු හානිය සිදු වේ.
- ගබඩා කිරීමේ දී

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි නිෂ්පාදන ගබඩා කිරීම සඳහා ඇති පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවේ. විශේෂයෙන් එළවළු හා පලතුරු සඳහා මෙය ප්‍රධාන ගැටලුවකි.

- නුසුදුසු ගබඩාවක තැන්පත් කිරීමෙන් උෂ්ණත්වය වැඩි වී සංචිත ආහාර ක්ෂය වී ඒවායේ පෝෂණ අගය මෙන් ම බර ද අඩු වේ.
- ධාන්‍ය හා අල වර්ග ගබඩා කිරීමේ දී ගුල්ලන්, ඉපියන් වැනි කෘමීන් ද මීයන් ලේනුන් ආදී කෘන්තකයන් මගින් ද ඒවාට හානි සිදු වේ. බොහෝ විට ගබඩාවල පවතින අපිරිසිදුකම මෙයට හේතු වේ.
- වාතනය දුර්වල වන පරිදි එක ඇසුරුමක් තුළ විශාල අස්වනු ප්‍රමාණයක් ගබඩා කිරීම නිසා ද බෝග නිෂ්පාදන හානියට පත් වේ.
- අස්වනු වර්ග කිහිපයක් එක් ස්ථානයක ගබඩා කිරීමෙන් පසු අස්වනු හානි සිදුවිය හැකි ය. ඉදුණු කෙසෙල් සමඟ පලා වර්ග එකට ගබඩා කිරීම නිසා පලා වර්ග ඉක්මනින් කහ පැහැයට හැරීම.
- අලෙවියේ දී

කෘෂි නිෂ්පාදනවලින් වැඩි කොටසක් විනාශ වනුයේ වෙළෙඳපොළ ආශ්‍රිත ව ය. වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාවලියේ සෑම තලයක දී ම අස්වනු හානි සිදු වේ.

- එළවළු හා පලතුරු අස්වනු විවෘත ව අලෙවියට තබා ඇති විට සතුන්ගේ හානි, දූවිලි, තෙතමනය, සුළඟ වාහන දුම් ආදිය නිසා ඒවා හානියට පත් වේ. බොහෝ විට මේවායේ ස්වභාවය පවා වෙනස් වේ.

- පාරිභෝගික ක්‍රියා නිසා ද බෝග නිෂ්පාදනවලට හානි සිදු වේ. ඒවා පරීක්ෂා කිරීම සඳහා නියමයන්ගෙන් තුවාල කිරීම හා තෙරපීම, බෝංචි ආදී එළවළු කඩා බැලීම, මේරීම පරීක්ෂා කිරීමට බණ්ඩක්කාවල අග කෙළවර කැඩීම ආදී ක්‍රම නිසා ඒවාට හානි සිදු වේ.

4.3 පසු අස්වනු හානි අවම කිරීම

ඉහත සඳහන් කරන ලද පෙර අස්වනු සාධක හා පසු අස්වනු සාධක නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීම හා මගින් පසු අස්වනු හානිය අවම කර ගත හැකි ය.

4.3.1 පෙර අස්වනු සාධක කළමනාකරණය කිරීම

බෝගයක් ක්ෂේත්‍රයේ සංස්ථාපනය කිරීමේ සිට අස්වනු නෙළන තෙක් කරනු ලබන කාර්යයන් විධිමත් ව කළමනාකරණය කිරීම මෙහි දී සිදු කෙරේ. මේ සඳහා යොදා ගන්නා උපාය මාර්ග පහත දැක්වේ.

- බෝග තෝරාගැනීම
 - ප්‍රදේශයට ගැලපෙන පරිදි බෝග තේරීම.

ඒ ඒ ප්‍රදේශ වලට සුදුසු බෝග මෙන්ම ඒවායේ ප්‍රභේද ද සුදුසු පරිදි තෝරා ගත යුතු ය. උදහරණ ලෙස කෝලි කුට්ටු, විලාඩ්, කර්තකොළොම්බන් අඹ ප්‍රභේද වියළි කලාපයේ වගා කිරීම සඳහා සුදුසු බෝග තෝරාගැනීමේ දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු නිර්දේශවලට අනුකූල ව කටයුතු කිරීම වැදගත් වේ.

අන්තෘසි ටින් කිරීම (කිව් ප්‍රභේදය)

- බෝගය වගාකිරීමේ අරමුණට උචිත බෝග තේරීම ය. උදහරණයක් ලෙස අපනයනය සඳහා සුදුසු කිරි අල ප්‍රභේදය “ඉසුරු” වන අතර ටින් කිරීම සඳහා කිව් අන්තෘසි ප්‍රභේදය සුදුසු වේ.

- භූමිය තෝරා ගැනීම

තෝරා ගත් බෝගය වගා කිරීමට සුදුසු පාංශු හා පරිසර සාධක සහිත ප්‍රදේශයක් විය යුතු ය. එමෙන් ම මහා මාර්ග හා විදුලිය ආදී යටිතල පහසුකම් ද තිබිය යුතු ය. තවද පාංශු සාධක නොගැලපෙන විට සුදුසු ක්‍රියාකරකම් මගින් පස සුදුසු පරිදි සකස් කරගත යුතු ය.

- ගුණාත්මක රෝපණ ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීම

පළිබෝධවලින් තොර ඉහළ ගුණාත්මයෙන් යුත් රෝපණ ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් උසස් නිෂ්පාදන හැකියාවක් ඇති බෝග වගාවක් ලබාගත හැකි ය. වගාවට සුදුසු ආරම්භයක් ලබා දීම සඳහා උසස් තත්ත්වයේ රෝපණ ද්‍රව්‍ය අවශ්‍ය වේ.

- දේශගුණික සාධකවලට බලපෑම අවම කිරීම

- ආලෝකය, වර්ෂාපතනය, සුළඟ, උෂ්ණත්වය හා ආර්ද්‍රතාව වැනි පසු අස්වනු හානි කෙරෙහි බලපාන පාරිසරික සාධකවල බලපෑම අවම කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැදගත් වේ. මෙහි දී භාවිත වන උපාය මාර්ග අතර
 - හරිතාගාර, පොලිතින් උර භාවිතය - වර්ෂාව මගින් සිදුවන හානි අවම කිරීමට දැල් ගෘහ භාවිතය - සුළඟ, සෙවණ හා හිරු එළිය මගින් සිදුවන හානි අවම කිරීමට

වර්ෂාපතනය ප්‍රදේශයේ වර්ෂාපතන රටාවට ගැලපෙන පරිදි බෝග වගා කාලසටහන සකස් කර ගැනීම වැදගත් වේ. වර්ෂාව නොලැබෙන විට ජලසම්පාදන ක්‍රම යොදා ගැනීම ද අධික වර්ෂාව නිසා බෝගවලට සිදු වන හානි වළක්වා ගැනීමට ආවරණ යොදා ගැනීම ද සිදුකළ හැකි ය.

හරිතාගාරයක්

සුළඟ

අධික සුළඟ නිසා බෝගවලට හානි සිදුවේ. එවැනි අවස්ථාවල දී සුළං බාධක යෙදීම හා ආවරණ ගෘහ තුළ බෝග වගා කිරීම මගින් ද සිදුවන හානිය අවම කර ගත හැකි ය.

උෂ්ණත්වය

ප්‍රදේශයේ වාර්ෂික උෂ්ණත්ව රටාව අනුව බෝගයට හිතකර පරිදි වගා කාල සීමාව තෝරා ගත යුතු ය.

උද :- වියළි කලාපයේ අර්තාපල් වගාවේ දී රාත්‍රී අඩු උෂ්ණත්වය ඇති මහ කන්නයේ වැඩි අස්වැන්නක් ලැබේ.

වගාවට ආවරණ යෙදීම, දැල් ගෘහ තුළ වගා කිරීම, ජලය යොදා වගාව සිසිල් කිරීම හා පාලිත තත්ත්ව යටතේ බෝග වගා කිරීම මගින් උෂ්ණත්වය වැඩි වූ විට සිදුවන බලපෑම පාලනය කළ හැකි ය. ඒ ඒ බෝගවලට ගැලපෙන ප්‍රදේශවල බෝග වගා කිරීම කළ යුතු ය.

උද :- මල් ගෝවා, ගෝවා ආදී බෝග වඩා සුදුසු වන්නේ සිසිල් දේශගුණයක් ඇති ප්‍රදේශවලට වන අතර බණ්ඩක්කා හා කරවිල කුලයේ බෝග වඩා සුදුසු වන්නේ උණුසුම් දේශගුණයක් ඇති ප්‍රදේශවලට ය.

ආර්ද්‍රතාව

එළවළු හා පලතුරුවල ගුණාත්මක බව, රසය මෙන්ම කල් තබා ගැනීමේ හැකියාව ද ආර්ද්‍රතාව අනුව වෙනස් වේ. මේ නිසා පරිසරයේ ආර්ද්‍රතාව අවශ්‍ය පරිදි සකස් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විට ජලය මගින්, පාලිත තත්ත්ව යටතේ බෝග වගාව මගින් සිදු කළ හැකි ය.

ආලෝකය

බෝගයේ අවශ්‍යතාවට අනුව ආලෝකය වැඩියෙන් අවශ්‍ය වන විට සෙවණ ඉවත් කිරීමෙන් ද ආලෝකය වැඩි අවස්ථාවල දී ඒ ඒ බෝගයේ අවශ්‍යතාව අනුව සෙවණ දැල් භාවිතයෙන්ද ආලෝකය පාලනය කළ හැකි ය. අර්තාපල් බෝගයේ මූල පස්වලින් වැසීමෙන් ඒවාට ආලෝකය මගින් සිදු වන හානි අවම කළ හැකි ය. උදා:- පලතුරු කොළ පැහැ වීම. අඩු ආලෝක තත්ත්ව යටතේ සමහර පලතුරු බෝග අස්වනු අඩුවන නිසා අවශ්‍ය ආලෝකය ලබා දීම පිණිස වැඩිපුර පවතින අතු කප්පාදු කළ යුතු ය.

● ජල සම්පාදනය

කවර බෝගයට වුව ද අවශ්‍ය ජල ප්‍රමාණය අවශ්‍ය අවස්ථාවේ, අවශ්‍ය ආකාරයට ලබාදීමෙන් පසු අස්වනු හානි වළක්වා ගත හැකි ය.

ඉසින ජල සම්පාදනය

උද්භරණ ලෙස කංකුං, කෙසෙල්, නිවිති, සලාද වැනි ශාකවල සන්ධාරක ගුණය පවත්වා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් ජල සැපයුමක් තිබිය යුතු ය. සමහර බෝග සඳහා මූල මණ්ඩලයට පමණක් ජලය අවශ්‍යවන සමහර බෝග සඳහා බිඳු ජල සම්පාදනය වැනි කාර්යක්ෂම ජල සම්පාදන ක්‍රම යොදා ගත යුතු ය.

බෝග පත්‍ර මත තැන්පත් වන මල් තුහින ඉවත් කිරීම හා පිණි සේදීම සඳහා ශාකය සම්පූර්ණයෙන් තෙමෙන පරිදි විසිරුම් ජල සම්පාදනය ක්‍රම යෙදීම අවශ්‍ය වේ.

කොළ එළවළු හා පලා සඳහා ජල සම්පාදනය කිරීමේ දී සෑම විටම පිරිසිදු ජලය යොදා ගත යුතු ය. එයට හේතුව ඒවා බොහෝ විට පිසීමකින් තොර ව හෝ අවම පිසීමකින් ආහාරයට ගැනීමයි.

● පොහොර යෙදීම

අස්වැන්නේ ප්‍රමාණයට මෙන් ම එහි ගුණාත්මක බව කෙරෙහි ද එම බෝගයට යොදනු ලබන පොහොර සෘජුව ම බලපායි. එබැවින් ඒ ඒ බෝගය සඳහා නිර්දේශිත පොහොර වර්ග හා ප්‍රමාණය නියමිත අවස්ථාවේ යෙදිය යුතු වේ. පොහොර යෙදීමේ දී යෙදිය යුතු පොහොර වර්ගය ද අස්වැන්නට බලපායි. උදාහරණයක් ලෙස සොලනේසියේ කුලයේ බෝග සඳහා පොටෑසියම් පොහොර ලෙස මියුරියේට් ඔෆ් පොටෑෂ් යෙදූ විට අස්වැන්නේ ගුණාත්මක අගය බාල වේ. මේ නිසා සොලනේසියේ කුලයේ බෝග සඳහා සල්ෆේට් ඔෆ් පොටෑෂ් භාවිත කිරීමෙන් අස්වැන්නේ ගුණාත්මය වැඩි කළ හැකි ය. පොහොර යෙදීමට පෙර පස පරීක්ෂාකර සුදුසු පොහොර නිර්දේශය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. හැකි සෑම අවස්ථාවකදී ම ඒකාබද්ධ පෝෂක කළමනාකරණ පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම වැදගත් ය. එනම් රසායනික පොහොර සමග කාබනික පොහොර ද හැකි සෑම විටකම යෙදිය යුතු ය. කාබනික පොහොර භාවිතයේ දී ඒවායේ පළිබෝධ මෙන් ම නොදිරන ලද ශාක කොටස් තිබීම නිසා හානි සිදුවිය හැකි ය.

● පළිබෝධ පාලනය

බෝග වගාවක අස්වැන්නේ ගුණාත්මක බව මෙන් ම ප්‍රමාණය කෙරෙහි ද පළිබෝධ හානිය බලපායි. මේ නිසා ආරම්භයේ සිටම පළිබෝධවලින් තොර වගාවක් පවත්වා ගත යුතු ය. මේ සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පහත දැක්වේ.

- ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලන පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම
- වගාව පිරිසිදු ව පවත්වා ගැනීම
- පළිබෝධවලට ඔරොත්තු දෙන බෝග වගා කිරීම
- පළිබෝධ පාලනය සඳහා විකල්ප ක්‍රම අනුගමනය කිරීම

උදා : බෝග ආවරණය
 ශබ්දය භාවිතය
 ආලෝක උගුල් භාවිතය
 පෙරමෝන උගුල් භාවිතය

- අනිසි ලෙස රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් වැළකීම

● බෝග නඩත්තු කටයුතු

බෝගයක් ක්ෂේත්‍රයේ සංස්ථාපනයේ සිට අස්වනු නෙළන තෙක් කරනු ලබන සියලු ම කටයුතු මෙයට අයත් වේ.

බෝගය පුහුණු කිරීම

බෝගයට නිශ්චිත ව්‍යුහයක් ලැබෙන පරිදි හා සෑම කොටසකටම ආලෝකය ලැබෙන පරිදි පුහුණු කිරීම හා අනවශ්‍ය කොටස් ඉවත් කිරීම කළ යුතු ය. කප්පාදු කිරීම, පැළ තුනී කිරීම, එල ආවරණය කිරීම ආදී කටයුතු නිති පතා උචිත පරිදි කිරීම සිදු මගින් පසු අස්වනු හානිය අවම කරගත හැකි ය.

කප්පාදු කිරීම

බොහෝ පලතුරු බෝග කප්පාදු කිරීම, වසරක් පාසා හෝ කන්නයක් පාසා සිදු කළ යුතු ය. මෙමගින් අපේක්ෂා කරනුයේ ශාකයේ අනවශ්‍ය කොටස් ඉවත් කිරීමත්, මල්, එළ හට ගැනීම උත්තේජනය කිරීමත්, මිය ගිය, පැරණි, අනවශ්‍ය, විකෘති කොටස් මෙන් ම රෝගී කොටස් ද ඉවත් කිරීමත් වේ. රඹුටන්, වැල්දෙඩම් හා දෙළුම් ආදී පලතුරු වර්ගත් රෝස, බෝගන්විලා ආදියේ මල් හට ගැනීමට කප්පාදු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

කප්පාදු කිරීමෙන් පසු වැල් දෙඩම්

එළ තුනි කිරීම

ශාකයට ඔරොත්තු නොදෙන පරිදි අතු වල එළ විශාල සංඛ්‍යාවක් හට ගැනීම හේතුවෙන් එළවල ප්‍රමාණය කුඩා වන අතර වෙළඳ අගය ද අඩු වේ. ශාකය ද ඉක්මණින් දුර්වල වේ. මේ නිසා එළ තුනි කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙහිදී අනවශ්‍ය කුඩා එළ කොටසක් ඉවත් කෙරේ. විශේෂයෙන් දුරියන්, අඹ, දෙඩම් හා පැපොල් වැනි ශාකවල එළ තුනි කිරීම අවශ්‍ය වේ.

එළ ආවරණය කිරීම

පළිබෝධ හානිවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට හා මිදුමෙන් හෝ හිම හෝ මල් තුහිනවලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට එළ ආවරණය කෙරේ. සමහර විට අධික සුර්යාලෝකයෙන් ළපටි එළ ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් එළ ආවරණය කිරීම සිදු කෙරේ.

එළ ආවරණ කරනු ලැබූ පතෝල වගාවක්

4.3.2 පසු අස්වනු සාධක කළමනාකරණය කිරීම

පසු අස්වනු හානි අවම කිරීමේ පහසුම හා ආසන්නම ක්‍රමවේදය පසු අස්වනු සාධක කළමනාකරණයයි.

පසු අස්වනු සාධක කළමනාකරණය කිරීම මගින් අස්වනු හානිය වැළැක්වීමට පියවර ගැනීම වර්තමානයේ දී පසු අස්වනු තාක්ෂණය ලෙස ප්‍රචලිත වී ඇත.

අස්වනු නෙළීමේ සිට පරිභෝජනය දක්වා අස්වැන්නේ ප්‍රමාණාත්මක බව හා ගුණාත්මක බව ආරක්ෂා කිරීම හා එහි අගය වැඩි කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක සංකල්ප හා තාක්ෂණික ශිල්ප ක්‍රම භාවිතය පසු අස්වනු තාක්ෂණයේ දී සිදු වේ.

අස්වනු නෙළීමේ දී බෝගයේ පරිණත අවස්ථාව පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් විය යුතු ය. පරිණත අවස්ථාවට පෙර අස්වනු නෙළීම නිසා එහි බර, වර්ණය, සුවඳ හා රසය ද අඩු වේ. සමහර බෝගවල පරිණත අවධියට පසු අස්වනු නෙළීම නිසා ඒවායේ තත්කූමය ස්වභාවය වැඩි වීම හා ධාන්‍ය අස්වනු හැලීම ආදිය සිදු වේ.

ප්‍රශස්ත මට්ටමට මේරූ අවස්ථාවේ බෝග අස්වනු නෙළා ගැනීම ඒවායේ පසු අස්වනු තත්ත්වය කෙරෙහි ඉතා වැදගත් වේ. බෝගයක අස්වනු නෙළීමේ සුදුසු ම අවස්ථාව වනුයේ එය පරිභෝජනට සුදුසු තත්ත්වයට වර්ධනය වී ඇති අවස්ථාවයි.

සමහර බෝග අස්වනු නෙළීමෙන් පසු ද තව දුරටත් මේරීම හා ඉදිම සිදුවන නිසා වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ගත වන කාල සීමාව පිළිබඳව ද සලකා බලා අස්වනු නෙළීම උපරිම මේරීමේ අවස්ථාවට කලින් සිදු කළ යුතුය. උදා:- අඹ, කෙසෙල්

ක්‍රියාකාරකම :- ඔබගේ ප්‍රදේශයේ බහුලව වගා කරනු ලබන පලතුරු හා එළවළු බෝග කිහිපයක අස්වනු නෙළන අවස්ථාව තීරණ කිරීමේ දී සලකා බැලිය යුතු ලක්ෂණ මොනවාදැයි සොයා බලා වාර්තාවක් සකස් කරන්න.

බෝගය	නෙළීමට සුදුසු අවස්ථාවේ ලක්ෂණ
උදා:- අඹ	1. -----

අස්වනු නෙළීමේ දී සැලකිය යුතු කරුණු

- අස්වනු නෙළීම සඳහා දිනය තුළ සුදුසු වේලාවක් තෝරා ගත යුතු ය.
- එලයට හෝ ශාකයට හානියක් නොවන පරිදි සුදුසු උපකරණ භාවිතයෙන් අස්වනු නෙළිය යුතු ය.
- නෙළා ගත් අස්වනු විවෘත පොළොව මත එක් රැස් නොකළ යුතු ය.
- නෙළාගත් අස්වනු සෙවන ඇති සිසිල් ස්ථානයක තැන්පත් කළ යුතු ය.
- කිරි සහිත පලතුරු නෙළා ගත් පසු සිසිල් ජලයෙන් සෝද පවනේ වියලා ගත යුතු ය.
- අස්වනු එකිනෙක මත ගොඩ ගැසීම නොකළ යුතු ය.
- අඹ, පැපෝල් ආදී පලතුරු සඳහා උණුවකුර ප්‍රතිකාරය සිදු කළ යුතු ය.

● අස්වනු පිරිසිදු කිරීමේ දී

කිරි සහිත පලතුරු පිරිසිදු ජලය භාවිතයෙන් සේදිය යුතු ය. එහෙත් අන්තෘසි වැනි පලතුරු ජලයෙන් සේදීම නොකළ යුතු ය. බුරුසුවක් භාවිතයෙන් ඒවායේ අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කළ යුතු ය. අර්තාපල්, මඤ්ඤොක්කා ආදී අල බෝගවල පොත්ත තුවාල නොවන පරිදි, බුරුසුවකින් පස් ඉවත් කළ යුතු ය.

● අස්වනු තේරීම හා ශ්‍රේණි ගත කිරීමේ දී

ඇසිරීමට හෝ වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර ඒවා පහත නිර්ණායක අනුව වර්ග කළ යුතු ය.

- බර, හැඩය, දිග හා වර්ණය අනුව වර්ග කිරීම.

● ඇසිරීමේ දී

අස්වනු ඇසිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු කිහිපයකි. එනම් එළවළු, පලතුරු ආදී මාංශල අස්වනු යාන්ත්‍රික හානිවලට භාජනය නොවන පරිදි ඇසිරිය යුතු ය.

● ගබඩා කිරීමේ දී

අස්වැන්න නෙළාගත් විගස මෙන් ම ප්‍රවාහන කටයුතු පහසුවට ද ගබඩා කිරීමට සිදුවේ. බෝග අවශ්‍යතා අනුව ගබඩා තත්ත්ව වෙනස් වේ. ගබඩා තුළ

- උෂ්ණත්වය
- වාතනය
- ආර්ද්‍රතාව නියමිත පරිදි පවත්වා ගත යුතු ය.

උදාහරණ

බෝගය	උෂ්ණත්වය	සාපේක්ෂ ආර්ද්‍රතාව	තබාගත හැකි කාලය
අඹ	12 C ⁰	80% - 85%	දින 18
බෝංචි	10 C ⁰	90% - 98%	දින 14

- ගබඩාව බාහිර උපද්‍රව, කෘමි හානි ආදියෙන් තොර විය යුතු ය.
- පිරිසිදු ව තිබිය යුතු ය.
- බෝග අස්වනු වෙන් වෙන් ව ගබඩා කළ යුතු ය.
- රසායන ද්‍රව්‍යවලින් දුරස් ව තිබිය යුතු ය.

● ප්‍රවාහනයේ දී

- ප්‍රවාහන මාධ්‍ය හා ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය පිරිසිදු විය යුතු ය.
- වෙනත් ආහාර හෝ ආගන්තුක ද්‍රව්‍ය සමඟ එළවළු හා පලතුරු ප්‍රවාහනය නොකළ යුතු ය.
- වාහනයේ ඇතුළත බිත්ති තෙතමනය රහිත විය යුතු අතර ජලය රද නොතිබිය යුතු ය.
- ප්‍රමාණයට වඩා පැටවීම නොකළ යුතු ය.

- ඇසුරුම් එකමක එක තැබීමේදී ආරක්ෂාකාරීව මෙන් ම ප්‍රමිතියට අනුකූල විය යුතු ය.
 - වාහනයේ වාතාශ්‍රය මැනවින් තිබිය යුතු ය.
 - ශිතකරණ සහිත වාහන නම් ඒවා නිවැරදිව ක්‍රියා කළ යුතු ය.
 - වාහනයේ රෝදවල වායු පීඩනය අඩුවෙන් තැබිය යුතු ය.
 - වාහනය රච් ධාවනයේ නොයෙදිය යුතු ය.
- අස්වනු අලෙවියේ දී
 - කෘෂි නිෂ්පාදන එකට ගොඩ ගසා නොතැබිය යුතු ය. එකට ගොඩ ගැසීමෙන් පහළ ස්ථර තැලීමට භාජනය වේ.
 - හිරු එළිය, වර්ෂාව, දූවිලි හෝ දුම් ආදිය ගැටීම වැළැක්විය යුතු ය.
 - එළවළු හා පලතුරු අඩු උෂ්ණත්වයක තැබිය යුතු ය.

අභ්‍යාස

01. පසු අස්වනු භාතියේ අලාභය පාරිභෝගිකයා වෙත පැවරෙන්නේ කෙසේ දැයි පැහැදිලි කරන්න.
02. කෘෂි බෝගවල පසු අස්වනු භාතිය අවම කිරීම සඳහා රජය මගින් මෑතකදී ගෙන ඇති පියවර මොනවද?
03. පසු අස්වනු භාතිය කෙරෙහි බලපාන පෙර අස්වනු සාධක දෙකක් හා පසු අස්වනු සාධක දෙකක් නම් කරන්න.
04. වැටකොළ, පතෝල, කරවිල වැනි බෝගවල අස්වනු විශාල ප්‍රමාණයක් ගොවි පොළේ දීම අපතේ යයි. මෙය වැළැක්වීම සඳහා ගෙවතු වගාවේදී ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පැහැදිලි කරන්න.

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පසු ඔබට,

- පසු අස්වනු භාතිය සිදුවන අවස්ථා කවරේදැයි ප්‍රකාශ කිරීමටත්,
- පසු අස්වනු භාතිය කෙරෙහි බලපාන පෙර අස්වනු සාධක හා පසු අස්වනු සාධක වෙන් කර දැක්වීමටත්,
- නුසුදුසු කෘෂි කාර්මික පිළිවෙත් නිසා සිදුවන පසු අස්වනු භාතිය පැහැදිලි කිරීමටත්,
- එක් එක් කෘෂි බෝගවලට සුවිශේෂී අස්වනු නෙළීමේ උපකරණ හා තාක්ෂණ ක්‍රම පිළිබඳ ව අත්හදා බැලීමටත්,

හැකියාවක් ඇතිදැයි සිතා බලන්න.

පාරිභාෂික ශබ්ද මාලාව

පෙර අස්වනු සාධක	-	Pre harvest factors
පසු අස්වනු සාධක	-	Post harvest factors
පෝෂක උග්‍රතා	-	Nutrients deficiencies
ශ්‍රේණිගත කිරීම	-	Grading
තේරීම	-	Sorting
පරිණත බව	-	Maturity
පරිහරණය	-	Handling
ගබඩා කිරීම	-	Storing
පරිණත දර්ශක	-	Maturity index
පසු අස්වනු තාක්ෂණය	-	Post harvest technology